Ч. 177 (11.145). Львів, четвер 11. серпня 1927. Poczotwa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудном. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перестрій Чехословаччини.

Львів, 10. серпня 1927.

Чехословацький парлямент приняв в дні 1. липня 1927 закон про новий адміністраційний поділ чехословацької республики. На основі цього закону Чехословаччина „швайцаризується", перетворюється в „кантональну" державу. Замість дотеперішньої, фактично централістичної держави повстає своєрідний „союз" чотирьох кантонів: Чехії і Моравії (тзв. історичні краї) та Словаччини і Підкарпаття (тзв. приєднані краї). Отсі чотири „кантони" матимуть свої окремі краєві представництва з обмеженим законодатним і виконавчим обсягом ділання.

Однак ця децентралізація на ділі не заспокоює аспірацій народів чехословацької республики, не зважаючи на те, що за новим адміністраційним законом голосували горожанські німецькі партії. Новий закон іде назустріч тільки словакам. Є це на ділі поширення влади на другу (словацьку) вітку „двоєдиного" чехословацького народу. Тоді, як чехи частинно знимають свою опіку над „недозрілою" Словаччиною, звужуючись до „історичних країв" (Чехії і Моравії), словаки поширюють свою владу не лише в своїй батьківщині, але на спілку зі „старшим братом" втягають у сферу своїх впливів також бідолашне Підкарпаття.

При допомозі нової „кантональної" системи чехи створюють для себе пригожі умови для того, щоби могти гладше впоратися з німцями. У висліді цеї реформи на території Чехії і Моравії стоятиме проти себе сім міліонів чехів проти чотирьох міліонів німців. Цих останніх відривається від можливого союзу з іншими народами Чехословаччини, і тимсамим улекшується чехам їхні славянізаційні завдання. З природи річи німці повинні булиб протиставитися цьому законові. А однак, як уже згадано, німецькі горожанські (правительственні) партії голосували за „кантональною" реформою на „історичній" основі. Ясно, що — голосуючи за нею — німці мусіли мати свої аргументи. Перш усього велику ролю відігравав тут вроджений німцям опортунізм і крайна утілітарність. Скотившись з вершин упривілеєної пануючої нації на підрядне становище „національної меншости", чеські німці всіми засобами змагають вдержати свій стан посідання. Недиспоновані до впертої боротьби в змінених умовинах, вони стараються не дразнити пануючого противника. Одночасно потішають вони себе, що в „кантональних" соймах (чеському і моравському), вільних від балясту представництв інших, менше культурних і слабше розвинених народів, з ріжними від німців тенденціями, аспіраціями й інтересами, вони скорше і легше порозуміються з чехами. Тісніший звязок з іншими народами чехословацької республики, реально беручи справи, німцям не дає майже ніяких користей, а зате заставляє їх подавати помічну руку слабшим і менше виробленим народам. А це не є в характері егоїстичних німців. До того ж в центральних установах чехи мають ще союзників в словаках. Тому вигідніше мати справу з самими чехами, як з чехами і словаками до спілки. Вкінці тільки з Еґерлянду (західно-північної Чехії) можнаб створити окремий німецький „кантон", бо зрештою німці є розсіяні не лише в центральній Чехії, але й на Моравії. Та на виділення Еґерлянду з „історичної" чеської території чехи ніколи не погодяться. Знаючи цю правду, німці погодилися на чеський проєкт нового адміністраційного поділу Чехословаччини, вибираючи з двох „лих" менше. І справді, в „кантональному" устрою ніщо не погрожує Еґерляндові, де німці живуть компактною масою і все мають у своїх руках. Гірше представляється справа на Моравії, де німці є в діяспорній меншости. Крок за кроком, повільно, але неминуче тут мусить відбуватися ступнева ліквідація німецькости. Та в добі права нації така доля жде розсіяні відгалуження кожного народу, що в свойому захватному поході занадто далеко відбився від свого національного осередку.

На „кантональному" перестрою Чехословаччини найліпше виходить Словаччина. Новий закон поширює дотеперішні права Словаччини як окремої адміністраційної одиниці, дає змогу словацькому народові стати повноправним господарем на рідній землі. І не лише на рідній, бо — як відомо — в склад Словаччини входить „провізорично" також українська Пряшівщина, у відношенні до якої такий маленький народець, як словаки, при допомозі „старшого брата" виявляє крайно захватні тенденції. Хоч „кантональна" реформа не покривається з широкою автономією, то одначе словаки, маючи в своїх руках увесь адміністраційний апарат, фактично здійснюють тим способом свої автономічні постуляти.

Найгірше на новому адміністраційному поділі Чехословаччини виходить Закарпатська Україна. В створених умовинах довершує ця реформа петрифікацію дотеперішнього стану, дотеперішньої „опікуичої" політики Праги у відношенні до Закарпатської України, кладучи запору її автономічним змаганням.

Розбудова нації*).

Україна знов на роздоріжжі... Як була вона в дні великої революції на Сході Европи. Нація відбула за цей десяток років величезну еволюцію, що в інших обставинах потребувала би сотку років. Нація перейшла пробу вогнем і мечем і виходить з неї ще більше міцною, спаяною, збитою, як раніш. Не лише знайшла свої зверхні форми, але загартувалась в середині і виділила в себе змертвіле, зпорохнявіле. Лукаві підступи ворогів зуміли відорвати лише незначну частку громади, не здолавши розколоти її на части. За виключенням невеликого гурту, що пішов в Каносу ніби на якусь прощу та ще тих, що поняли віри улесливим данайцям і приняли їх згубного коня, цілість нації зосталась непорушною. Більш того — складники, що досі виріжнялись серед загалу, за цих десять років в огні спільної боротьби і страждань зросли в національне тіло, спаялись і зіллялись з ним. Українська національна свідомість і спільність почуття обєднали усі скалки нашого народу по ріжних материках порозкиданих.

І от збита, не вважаючи на політичні розмежовання і ґеоґрафічні віддалення, внутрішньо спаяна Нація знову знайшлась на перехрестю історичних шляхів. Що їй готує будуччина, ніхто того не знає, але загал відчуває, що сучасний стан річей є лише тимчасовий, перемінний, що живемо на передодні великих подій, що стоїмо на порозі нової доби.

Коли правдою є, що життя людське побудоване на суспільнім інстинкті, який тягне за собою свідому орґанізацію, що її найвищою формою є держава, нормальне і конечне втілення Нації, сеї основної живої катеґорії суспільного буття людства в сучаснім його стадії, то є правдою і друге. А власне, що суспільному інстинкту нашого народу бракує виховання, нашому краєві бракує тріввої питомої орґанізації у формі місцевої державности, в якій би жила й творила Нація.

Досі наша Нація була аморфною етнічною масою, отже власне не була Нацією, тою живою орґанізованою клітинкою суспільства, що є творчою, активною. Сейчас вона є нею психольоґічно, в душах, ідеях її чутливіщих елєментів, але не є ще доконаним, життєвим фактом. В ній, в цій масі віє дух нації, але їй бракує, щоби бути живим орґанізмом, фізичної, питомої орґанізації. Дух сам по собі не має форми ані напрямку. Він віє скрізь, а коли йому ставлять опір, за тісні межі, він рве, торощить, ломить. Тоді він є деструктивною силою. Лише унявши його в відповідні форми, скерувавши його у відповіднім напрямку видобувається з него корисна праця. А тою працею є розбудова первісних форм, розріст цивілізації, поскільки ся остання сприяє дальшому розвоєві життя. Власне відповідні форми, питома орґанізація (рівно як безперервність і певний перебіг хемічних процесів) і є ознакою живого орґанізму. Отже Нація, щоби бути життєвою, творчою катеґорією, субєктом, а не обєктом історії, мусить мати реальну, матеріяльну орґанізацію і то властиву, орґанічну, виділену з неї самої, а не накинену їй зовні.

Взаємоділання духа і матерії є
у всіх на очах. Коли матеріяльна
форма направляє дух, дух творить
із інертної матерії форму. В тім по-
лягає містерія життя. Ця містерія
відбувається в борні, внутрішніх і
зовнішніх змаганнях і має статись
натхнення нашого етнічного тіла
духом нації. Без того нема Нації, не-
ма Держави, нема Самостійности.
Буде механічна злінка осіб, що слу-
житиме погноєм для інших, буде чу-
жоземне аґентство, брехня, глум, со-
ром для України. Мусимо, щоби
так не сталося, не лише приняти ду-
ха Нації, але й затримати його у
своїм матеріяльнім єстві, відповідно
зорганізованім, здобутись на ті си-
ли, що спаяють нас в одно суцільне
тіло і дадуть нам потрібну форму.
І А для того мусимо розбудити в собі
життєвий інстинкт, розбудувати наші природні можливости, віддатись без вагання процесові росту, розгалуження, зміцнення. Тоді лише відбудеться інтимне поєднання національного духа і етнічної матерії.

Було би гріхом проти природи ставити межі і класти грані сему натуральному процесові. Всяка матерія як рослина, має *свої* межі, вона розвивається до певного ступня, після якого має прийти переродження. Але годі їй накидати якусь міру, інакше вона не дасть нормального плоду, інакше вона родить калік, карлів, ідіотів. Молода нація це жива примітивна матерія, повна можливостей, якої путі не є ніким означені. Годі їх накидати їй насильно. Треба мати як найдальші, скільки зір сягне, перспективи, що до політичних можливостей її, і не вязатись надто шляхами до них. Нам приступні тенденції життя і на підставі їх ми можем укладати гороскопи буття Нації. Активним членам нації треба вдивлятись в ту далечінь, в яку прямує Нація, добре затямити напрямок її натурального поступу, лише тоді можуть вони розглядатись навколо себе і обдивляти уважно ті перепони і дрібні камінці, що лежать на шляху. Бо-ж не так страшно спіткнутись на камінці бо навіть впасти, коли є сили підвестись, як згубити напрямок, випустити з овиду той шпиль, що вказував путь і збитись на манівці. В житті-ж бо є певна єрархія вартостей, якої не вільно нехтувати. В противнім разі життя жорстоко пометиться на необачному.

Державність і Самостійність є тими шляхами, що до них мусить стреміти Україна в цю хвилю. Це є аксіомою в свідомости кожного українця гідного свого краю і свого часу, але не перестає бути метою наших старань, тому, що дійсність ще не відповідає глибоким прагненням нашого національного орґанізму. *До них має змагати розбудова Нації в сей історичний момент.* Але для сповнення цеї задачі мусить знайтися відповідний матеріяльний і моральний підмет. Що до першого то його нам дала сама природа; мусимо лише уміти приложити до нього рук. Другий же мусимо створити в нас самих. І він твориться вже в процесі боротьби за сповнення задачі.

Роки рабства і упокорення залишили глибокі і згубні сліди в нашій психольоґії. Українська національна ідея була загнана в підпілля. Її намагались звести на рівень явища в крайнім разі незначного (для домашнього вжитку), в гіршім ретроградного, відємного (гайдамаччина). Історію нашого краю плюгавлено, топтано, принижувано (російська історіографія, романи Сенкевича).
Сам український народ, втративши
віру в себе, піддавшись омані, місти-
фікації, ніби замкнувся в своїм со-
ромі, уцулів в своїм приниженні.
Лише сі останні роки він зважився
піднести чоло і зняти бунт. В борні
і крови здобув він гідність, свідо-
мість своєї вартости і право бути
гордим. Але отрута валлята ворога-
ми не вивітрилася і досі. Вона по-
части точить і гноїть його орґанізм.
Переборенням остаточним в наших
душах раба мусить початись Розбу-
дова Нації. Вщепленням до україн-
ських грудей самопошани і сміливо-
сти мусить вона позначитись на
самперед.

(Продовження буде.)

Інж. Дмитро Андрієвський.

*) Цю інтересну і глибоко продуману статтю інж. Д. Андрієвського з Брюселі передруковуємо з празького політичного журналу „*Національна Думка*" ч. 7—8 за липень-серпень 1927.

Земельна справа в СРСР.

На шляху до нових реформ.

В часи нової економічної політики покремаж по появі нового земельного законодавства з 1924 р., яким закріплювано земельний стан посідання за поодинокими „дворами", дозволювано на аренду землі та на наємну працю при її оброблюванні, сільське господарство почало помітно підноситися. Словом, воно поважно відбудовувалося. Самозрозуміло, що таке явище мусіло радувати економістів і керманичів СРСР, а то тим більше, що рільне господарство було все підставою існування величезної колись російської імперії і тим самим мусіло стати також підставою і СРСР.

Та не довго могли радуватися комуністи тим успіхом на сільсько-господарському фронті. На те зложилися ріжні причини. Перш за все вони бажали коштом сільського господарства, точніше коштом прибутків з нього відбудовувати весь свій промисл. Одначе практика показала, що це неможливе, бо сільсько-господарська культура ще досі не дійшла навіть до рівня передвоєнного і тому, що весь майже приріст сільських продуктів малощо перевищав запотребовання зростаючого не менше чисельно населення. Нині дійшло вже до того, що большевицькі господарські кола починають поважно журитися тим, чи при теперішній рільній культурі село взагалі зможе заспокоїти харчові потреби сильно зростаючого населення. Завели цілковито спроби з комунальним господарюванням, а також і з колективним. Що так воно справді є, вистарчить подати за комуністичн. джерелами одну цифру. Отже при величезному накладі енергії на пропаганду колективних і комуністичних господарств, що мали бути зразком інтензифікації, при величезних вкладах державного гроша, ті господарства давали протягом трьох останніх літ всего навсего 0.7 відс. усієї земельної продукції СРСР. Крім того виявилося, що протягом останніх двох літ заломився зріст посівної площі. Наприклад у 1927 р. побільшилася посівна площа землі раптом на 1.2 відс. в цілому СРСР, а цей зріст не стоїть у ніякій пропорції зі зростом населення. Зріст населення далеко - далеко більший. Не відповідає він і передвоєнному зростові посівної площі.

Практика показала, що інтензивної та високої сільсько-господарської культури в колективних або комунальних господарствах завести не можливо. Натомість найбільше продуктивними показали себе більші індивідуальні господарства, або арендовані від держави приватними особами більші земельні комплекси. Найменше продуктивними і зовсім недохідними, а в своїй переваві дефіцитними були дрібні т. зв. бідняцькі господарства. Тим пояснюється і ця обставина, що дуже богато бідняків випарендовує свою землю та шукає для себе заробітку по містах або в фабричних центрах.

Чомуж так поволі збільшується останніми часами посівна площа і чому вона досі не дорівнала передвоєнній посівній площі? На те складається теж дуже богато причин. Та найважнішою з них є та, що село стало нині одинокою, можна сказати податковою силою СРСР. Потреби держави з року на рік зростають, а наслідком того непомірно росте державний буджет. В 1924 р. зріс він на 29 відс., у 1925 на 39 відс., у 1926 і 1927 знов на цілих 29 відсотків. Найстрашніше відчуло цей зріст буджету селянство. Коли зважити, що бідняцькі господарства там звільнені від податку, то прийдеться ствердити, що весь податковий тягар держави паде на засібніших господарів-селян. Очевидно, що це не дуже заохочує селян побільшувати свою посівну площу. Далі має ця обставина на них ще один дуже некорисний для держави вплив. Селянство збуває зі своєї надвишки тільки таку скількість хліба чи зерна, яка йому необхідна для оплати податків і для льокат у саме господарство. За те не хоче збувати всеї надвишки, яка необхідна комуністам на експорт.

Це все відчули комуністи в практиці дуже болючо та діймаючо. Крім того завважили вони, що надвишка навіть у сильних господарствах лишається дуже мала, а звичайно то її зовсім нема. Земельна культура не посувається вперед, вона не тільки далеко не дорівнує передвоєнній культурі, але навпаки у численних околицях сходить до примітивів. Щоби зарадити цему всему почали вони підготовчі праці до нового земельного законодавства. До праці притягнули не тільки визначних економістів-комуністів, але й численних спеців некомуністів. Результатом підготовчих праць були два законопроєкти про землекористування і землеустрій: один вироблений комісією законодатних пропозицій СРСР, а другий Радою Народніх Комісарів РСФРР. Законопроєкти ще остаточно не оформлені. Вони в стадії підготовки. Для їх обговорювання скликувано вже у Москві велику конференцію фахівців. І саме деякі погляди на теперішний стан земельної проблеми у СРСР висловлені на тій конференції, дуже цікаві і для нас.

Ось відомий Ларін зацитував на ній такого листа одного селянина:

„Під теперішню пору нема означеного господаря землі. З одної сторони земля націоналізована, а з другої нею розпоряджають земельні громади, а попри те, кожний окремий селянин вважає її своєю".

Земельні відносини на селі змалював професор Кондратєв такими яркими словами:

„Всі дані кажуть твердити, що хоч і помітно процес загального піднесення добробуту села, то на тлі того піднесення розвивається рівнорядно і процес диференціяції. Сила заможних (верхних) ґруп селянства зростає бистро, а в звязку з тим розвиваються відносини залежности бідніших (нижчих) ґруп від сильніших".

Відомий Ларін, що цитував наведеного листа селянина, ствердив, — певно з прикрістю — що на селі вкорінюється капіталістичний устрій у прискореному темпі. При тому ствердив ще й те, що

„Процес наростання капіталістичних елементів в приватному трудовому селянському господарстві супроводжується руїною і виходом з числа самостійних господарів другої частини села, а саме незаможних або малозаможних селян".

На основі всього сказаного малює дуже невідрадні для комунізму перспективи на селі інший комуністичний учений, доцент І. Кріцман. Він просто каже:

„Наскільки матеріяльні і організаційні ресурси маючого в руках владу пролетаріяту не дають йому змоги вже тепер здійснити монополію соціялістичної лінії розвитку на селі, — поскільки господарський підем до капіталістичних господарських форм неминучо мусить теж спрямовуватися на капіталістичний шлях розвитку".

Отже в СРСР йде переоцінка доперішньої земельної політики і та переоцінка основна. І відбувається вона по лінії приноровлювання до практичних вимог життя. Все це використовує сильно проти теперішньої більшости у ВКП між іншим опозиція. Та про опозицію так мимоходом. Найважнішим є те, що керуючі чинники СРСР зорієнтувалися вже давно на сильне індивідуальне господарство, тобто на капіталістичний елемент села, а тепер придумують над тим, якби не погодити з засадами комунізму та задержувати.

(ем.)

Радянська Україна

Науково-дослідчий Інститут водяного господарства України в Києві.

Інститут водяного господарства України — це зовсім молода наукова організація: 1922 р. засновано науково-дослідчу катедру гідрольогії, під керовництвом проф. Є. Опокова, а в квітні 1926 р. катедру цю перетворено на Науково-Дослідчий Інститут водяного господарства.

Інститут має на меті всебічно вивчати поверхові й підземні води України й у-пови, як найраціональніше використати їх для піднесення продуктивности сільського господарства та промисловости, при чому Інститут повинен обєднувати й координувати гідрольогічні досліджения ріжних установ, концентруючи в собе матеріяли, науково їх оброблюючи та оголошуючи до загального відома.

Найважливіші завдання Інституту з царині вивчення й урегулювання водяного господарства України такі: якісні та кількісні дослідження поверхових вод для завдань водопостачання, меліорації, використання гідравлічної та транспортової енергії; теоретичне й практичне досліджування водяного руху в ріжних ґрунтах, руху намулів в річках, вплив течії на береги водотоку, на землечерпальні прорізи й на гідротехнічні споруджения, а також постановка експериментів на моделях споруджень; концентрування результатів гідрогеольогічних досліджувань і даних свердління в межах України, складання й видання гідрогеольогічних мап і праць, що стосуют-

ІЛЯРІОН СВЕНЦІЦЬКИЙ.

З культурного життя сучасної України.

4. Дещо про церковне життя на Україні.

(Продовження.)

Хто вдумається у все те, що діється кругом у повоєнному світі, хто хоч дрібку відчинить очі на цю страшну насилу, якою на всякі лади всі обосновують і узаконюють свої безправні поступки і стремління, цей зрозуміє вагу вище наведеного владичого слова. Воно засноване на евангельській притчі, охвачує загальні явища і поняття, тимто завсе скрізь приміниме до всіх. Воно, давнє своєю льогічною будовою як давньою є мудрість людства, є виразником невпинного стремління людства до правди і блаженства давно минулого золотого віку. Давнє своїм походженням — остає воно все новим змістом — по умовинам часу, по місцю і по розумінні людей. Ідеал доброго пастиря може заблестіти після того слова і в душі сіммянина, і в душі громадянина, і в душі проводиря. І всі вони, ідучи за ним — стануть на такім місці, з якого дальше і краще зможуть бачити свій гурт і потрібну для нього роботу.

О скільки всяка церква стоїть за живе діяльне осущення заповітів любови і моралі, о стільки вона певно стрінеться з самою протицерковною владою державною, що стремить виключно до здійснення матеріяльного добра. Життевий матеріялізм чинить людей жадними і лукавими, та часто веде їх на всяке проступство, особливо тих, у кого не має ніякого морального стриму.

Тому то благодатний вплив на душу людську дійсно моральної науки і зразкового життя її вчителів стає і для самих завзятих безбожників очевидним та бажаним. Величаються поодинокими виявами сього признання з боку уряду представники всіх церков у СРСР. А що автокефальна церква збирає найбільшу громаду вірних і гостей, тож сильна проповідь її є чи не найкращим свідоцтвом можливости здійснення утопії про доконечну рівнобіжність діяльности церкви і держави над постійним поглибленням моралі в міру росту матеріяльної засібности. Ось плятформа спільної праці держави і церкви, без напасти на свободу віри і без підкопів під державний устрій.

УПАЦ виконала ще дуже складну працю українізації, поширюючи і поглублюючи її на занедбані владою частки громадського життя. Українська богослужба для невеличкої громади вірних, що була спершу острівком серед моря завзятих противників українства і його „простачої" мови в церкві, була кожний раз для всіх присутних тільки доказом пригідности отсієї мужичої мови для найвищої цілі церкви — розмови з Богом і хвали йому. І дійсно коли вслухатися в ритміку і поважний стиль української богослужби, то мимохіть спитаєш себе: не вжеж не можна було того самого вчинити давніше?, не вже ми не були в силі поняття про богослужбу, сперті на єрархічній схемі римської імперії і візантійського двора, виповнити великим змістом слів Христа про молитву чистим серцем і простим словом?

Есть сила благодатная — в созвучьи слов живых
И дышит непонятная, святая прелесть в них.
(Лермонтов: „Молитва".)

Сердечний чар української мови піднесять ще прості напіви давніх київських монахів — піснепівців в гармонізації сучасних українських композиторів. Завдяки безперервній поперемінности возгласів священика і молитовних потверджень хора — лика, богослужба УПАЦ творить одну величну цілість, якою захоплюється кожний, в кого тільки жевріє почуття краси, гармонії і стилю. Скромно величний спокій рухів поодиноких священно служителів і стилева гармонія передвижинь ереїв собору, їх гармонійний величально-молитовний спільний спів, поважний спокій у всій церкві без зайвого ходження паламарів і прислужників перед очима молячихся, чудово зіспівані хори з почуттям пошанівку для властивих церковній богослужбі non forte і piano, вміле проводження священика-співця усій церкві спільних молитов пісень — ось дальші знаменні риси богослужби в первопрестольній Софії в Києві. Прегарна простота самодільних риз із льняного полотна, украшених давніми українськими гафтами і мягкі зломи ліній шовкових риз, все те тільки чарує присутніх у церкві. Чар української богослужби так великий, що тільки на її основі можна зрозуміти висказ послів Володимира після їх повороту з патріяршої Софії в Царгороді: „Не знаю, чи ми були в небі чи на землі; бо нема на землі такого виду і такої краси... тільки те знаємо, що там Бог пробуває з людьми, а служба їх є краща за служби усіх сторін. І ми не можемо забути краси цієї..."

І коли зважимо скоро тисячелітню давність богослужби в Києві, коли згадаємо звязок київської святої Софії, першої митрополії землі руської і з осередком давнього православного світа — патріяршим престолом в царгородській святій Софії, тоді зрозуміємо історичні основи сучасної неканонічности, канонізованої життям автокефальної церкви України. Колись давно княжа Русь, ставши сильною, завела у себе вповні автономну супроти патріярхату в Царгороді митрополію; так і сьогоднишній Україні признають згодом усі її автокефалію за канонічну. Закони людські творить сила... моральна і віковічна традиція, свідками якої є якраз архітектурні масиви, фрески і мозаїки, що оточують і бережуть святу Нерушимую Стіну Київської Софії.

(Продовження буде)

ся водопостачання в поверхових і підземних вод України; гідробіольогічні досліджування вод України, вивчення гідрольогічних і гідробіольогічних умов поширення малярії й боротьби з нею; складання водяного катастру України, гідрольогічне районування України, установлення районів тих чи тих меліорацій; виявлення умов правильного водяного господарства країни й умов його раціоналізації, то що.

Інститут має відділи: гідрольогії (керманич — проф. Є. Опокін), водяних споруджень (керман. — проф. Н. Максимович), відділ водяної енергії (під кермою проф. С. Шенберга), гідробіольогії (керм. проф. Д. Беліні), меліорації (керм. — проф. Ю. Лянге). З майбутнього 1927-28 р. передбачають організацію відділу гідрогеольогії.

Штат Інституту невеликий, всього 10 осіб, з позаштатними науковими співробітниками, дійсними членами Інституту й аспірантами склад становить понад 30 осіб, при чому Інститут обслиує иньку видатних фахівців і вчених України (не тільки в Київі й Харкові, але і в інших містах) з усіх галузів водяного господарства. Інститут повинен виконувати на Україні завдання трьох анальогічних інститутів РСФРР (Російського, тепер Державного, Гідрольогічного Інституту, Науково-Меліораційного Інституту в Ленінграді і Державного Інституту сільсько-господарських меліорацій у Москві). Інститут налагодив звязок і з деякими анальогічними закордонними інститутами в Німеччині і в Північній Америці.

Не зважаючи на короткий час існування, Інститут уже зробив чимало. З самого початку своєї діяльности Інститут звернув особливу увагу на збирання та опрацювання матеріялів, що стосуються до водопостачання окремих частин України й зокрема, на збирання гідрогеольогічних даних. Далі Інститут зібрав декілька сот профілів свердловин по кол. Харківській губернії й по м. Харкову, по Київському водопостачанню, по водопостачанню станцій Південних і Півд.-Зах. залізниць. Інститут цілком виготував до друку покажчик літератури про підземні води України й суміжних районів (покажчик склали акад. П. Тутковський і проф. Є. Опокін). Покажчик цей обіймає понад 1.500 назв. почасти з переліком свердловин, про які згадується в різних працях, в альфабетному порядку авторів. Тепер складають також покажчик літератури чужими мовами про підземні води; покажчик обіймає вже понад 1.000 назв і матиме міжнароднє значіння.

Інститут передбачає також перевірити й доповнити катальог свердловин, що його склав Укргеолком і меліораційний відділ НКЗ; цю роботу тепер частково вже переводять. Співробітники Інституту переводять у різних місцях спостереження й досліджения.

Дуже обмежені кредити Інституту не дозволяють як слід розвинути роботу без участи зацікавлених установ і трестів. Але з боку останніх, в міру ознайомлення з завданнями Інституту і його теріщення з науковими силами, виявляється зацікавленість. Так, напр., Головвугтро передбачає передати Інститутові дослідування, з метою водопостачання, декількох теплосилових станцій в районі Донбасу.

Тепер почалися великі роботи на Дніпрельстані. Інститут не стоятиме осторонь цих робіт: він візьме участь в меліораційних роботах Дніпрельстану, а також проводитиме досліди про можливість піднятя рівня ґрунтових вод у районі Дніпропетрівського і його околиць, а також попередження розвитку там малярії.

Це й досі Інститут не має відповідного приміщення.

(„Життя й Революція")

Учителі дістануть додаток.

Варшава, 9. серпня 1927.

Мін. освіти Добруцький заявив, що учителі дістануть проєктований додаток на мешкання, за виїмкою тих учителів, які мають службові мешкання і не платять комірного.

Львівський воєвода обіймає урядування.

Варшава, 9. серпня 1927.

Воєвода Дунін-Борковський одержав уже номінаційний декрет на львівського воєводу. На основі того декрету обіймає урядування з днем 16. серпня.

Виборчі зловживання.

БУЧАЧЧИНА.

В дні 10. липня ц. р. відбулися вибори IV. кола в Нагірянці, пов. Бучач, що осягнули мабуть рекорд своїми зловживаннями над усіми місцевостями цілої Сх. Галичини. Коли хто вірить у реінкарнацію, в те, що події повторяються на землі, не буде дивуватися, що у нас повторилися події вповні зперед 30 літ, з часів Бадені́ого та Потоцького. Ось факти: Поправлювано виборчу лісту перед самими виборами, голосували невписані на лісту, один виборець віддавав 2 або й більше голосів, до чого явно намовлювано їх. Виборців угощувано в шинку підчас виборчого акту й роздавано для них бочки з пивом. Публично хвалився перед виборчим льокалем шевський челядник (тепер свинар) Петро Варишлевич, що дав на вибори IV. кола 4 бочки пива, а ще дасть 6 бочок на вибори III. кола і в такий спосіб вибори виграє, „щоб українців печінки боліли". Він сам провокував виборців у найбільше безличний спосіб, так, як лиш свинар уміє; у своїй наівности відважився підчас голосування просити комісію до шинку на пиво, та делегат староства рішучо тому спротивився, не позволяючи комісії з льокалю видалюватися. (Цей Варишлевич перед жінками-виборцями в III. колі соромно втікав). Обіцювано трунки за голосування, змушувано виборців до голосування, грожено карами, плачено виборцям за голосування. Поліція не впускала до виборчого льокалю та виганяла з нього виборців. Двірська служба змушена була голосувати по думці управителя Свірщака, котрий особисто пильнував у виборчім льокалі, як хто з його служби голосує. Намовлювано виборців голосувати на імя другого, не допущено управнених до голосування, аґітовано у виборчім льокалі, в котрім сам провідник комісії роздавав картки до голосування. По кілька карток вкидано до урни, хоч комісія переглядала картки. Брано платних виборчих наганячів, плачено фіякрів, котрі звозили неохочих бідаків до голосування, щоб лиш переформувати своїх радних у IV. колі. Треба признати, що українці-виборці, не зважаючи на ті надужиття, не далися спровокувати і заховувалися спокійно і з повагою. Також делегат староства заховувався з великим тактом супроти виборців у льокалі, а якщо були надужиття у виборчій лісті і підчас голосування, то не міг того знати, не знаючи виборців (вина комісія), як рівнож не міг він знати, що ділося за його плечима на дворі. А тепер пояснення до фактів: українців у Нагірянці є ⁴/₅, решта поляки і жиди. Та ліста IV. кола була так уложена і вибори перепроваджувано так, щоб українців змайоризувати. Українці хотіли компромісу, та в кожнім дні, коли мали зійтися оба комітети, (було це 4 рази), поляки не приходили, лукавили, не були щирі, так як лукавив д-р Козакевич з їх комітету, чого свідком є член нашого повітового комітету д-р Гринів. І цей д-р Козакевич має тепер відвагу говорити, що його звели. Вони нам диктували радних, себто хрунів, іншим разом з розмислом зволікали, чого доказом є протокол нарад наших виборців, щоб лиш не дати нам зорганізуватися, впровадити в блуд та розбити нас на дві партії при помочі хрунів (таких найшлося лиш кількох). Головні причини ось у чім: Громадський комісар виарендував за безцін громадський каміньолом на 12 літ купцеві Фрайденталеві в Бучачі і інж. Ґалінському, до котрих належать як тихі спільники Петро Варишлевич і Василь Луців, радні в Нагірянці. А що громада протестує проти цеї аренди, тож Фрайденталь та Ґалінський старалися за всяку ціну переформувати таку громадську раду, яка не перешкодилаб їм експльоатувати громаду. Фактично не була це навіть боротьба з поляками, але з експльоатуючою добро громадське клікою, котра назула наівних виборців, прибираючи польську маску. Фрайденталь з Бучача явно аґітував, щоб у громадську раду в Нагірянці увійшли його спільники та попихачі явні й тихі; він і заплатив рахунок за трунки в шинку А. Куздровського. Громада внесла протест проти виборів IV. кола. Побачимо, що вийде з цього протесту.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Останні вісти.

Присуд не буде відложений.

Льондон, 9. серпня 1927.

Із Дедгему (Месечусетс) повідомляють, що судя Теєр відмовив відложення присуду на Сакка і Ванзетті.

Нема сумніву про вину Сакка і Ванзетті.

Льондон, 9. серпня 1927.

З Ню-Йорку повідомляють: Безупинні заяви з приводу засуду на Сакка і Ванзетті приневолили ґубернатора Фулера оголосити справоздання слідчої комісії, яка займалася справою засуджених. У справозданні комісія каже, що годі сумніватися про вину обох засуджених, котрі повинні понести заслужену кару.

В Злуч. Державах від Ню-Йорку до Сан Франціско поліція поробила заходи обережности. В Ню-Йорку вільно уладжувати збори під умовиною, що відбудуться без ексцесів. У Детройті, Філядельфії й ін. заборонено відбувати збори.

В Парижі страйкувало 60.000 людей.

Париж, 9. серпня 1927.

Проголошений ґен. страйк з приводу засуду Сакка і Ванзетті довів до ексцесів. Страйкарі старалися задержувати авта і трамваї, але їм це не вдалося. Рух був без перерви вдержаний. З 4.500 міських ґазових робітників страйкувало 1000. Почтовці здержали працю від 8—9 год. рано. Загалом у Парижі страйкувало 60,000 людей. З 290,000 робітників металевого промислу страйкувало 12·500. В Ст. Етієн страйкували шахтярі і трамваярі.

Льондон, 9. серпня 1927.

Безробітні в Плімет уладили демонстрацію перед ам. консулятом і приневолили консуля вислати протест проти засуду Сакка і Ванзетті.

Жертвує життя за Сакка.

Букарешт, 9. серпня 1927.

До тутешнього посольства Злуч. Держав зголосився воєнний інвалід Думітру Кранґу, румун, і заявив, що готов жертвувати своє життя для врятування Сакка.

Французький уряд проти страйків.

Париж, 9. серпня 1927.

Аґ. Аваса повідомляє, що уряд постановив виступити проти функціонарів, які брали участь у 24 год. ґен. страйку.

Нова конференція розброєнь.

Льондон, 9. серпня 1927.

Закінчена недавно невдачею конференція розброєнь у Женеві має бути знову скликана. Цим разом скличе конференцію американський уряд до Вашінґтону.

Арґентина вступить до Ліґи Націй?

Льондон, 9. серпня 1927.

„Морнінґ Пост" подає з Буенос Айрес, що арґентинський мін. закорд. справ Ґалердо їде до Женеви. Часопис уважає певним, що Арґентина вступить знову до Ліґи Націй.

Альбанська ватага вдерлася до СХС.

Білгород, 9. серпня 1927.

З Прізрену повідомляють, що ватага з 20 людей вдерлася на територію Югославії. Югославянські жандарми обступили ватагу. Прийшло до сутички. Альбанці боронилися револьверами і бомбами. Вчора веч. сутичка ще тревала. Ранені [illegible] жандарми.

Біржа.

Гроші.

Американський долляр 8·90. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·88, за Ню Йорк 8·91, англійський фунт 43·37, швайцарські франки 172·02, французькі франки 34·90, бельгійські франки 24·78, італійські ліри 48·49, голяндські гульдени 357·67, данські корони 238·30, німецькі марки 211·95, чеські корони 26·48, австрійські шілінґи 125·68, данціґські гульдени 172·55.

Золото: грам золота 5·9351, доляр 8·93, дукат 20·38, голяндський гульден 3·58, англійський фунт 43·28, австрійська корона 1·80, скандинавська корона 2·38, німецька марка 2·12, рубель 4·46, франк Латинської Унії 1·72, турецький фунт 39·16.

Збіжжя.

На біржі екзекутивна продаж румунського жита по 35·00 *paritas* Неполоківці. Зрештою без зміни. Пшениця двірська нова 42·25—43·75, жито нове 35·50—36·50, ячмінь на мливо новий 32—33, овес новий 29·50—30·50 кукурудза румунська 29·25—29·75.

ВІДГУКИ ЖИТТЯ.

З моєї офіціяльної переписки.

Світла Кураторіє!

Як зачуваю, на посаду директора академічної ґімназії подалася безчисленна скількість кандидатів, з яких 17 є мен менше або більше відомих. Беручи під увагу вимоги Світлої Кураторії, уважаю, що не від річі буде і мені податися на не тепле сідало. Не заперечую, що богато з кандидатів має за собою довголітню педагоґічну діяльність, але — надто важніше — це не матиме впливу на іменування. Найбільше боюся одного з кандидатів, який писав недавно про методу проф. Штауха. Такого професора досі наша земля не видала, але кураторія не є обовязана знати про це, так як не знали ті, які працю друкували. Всеж таки не зашкодить, коли поясню, що Stauchmethode не метода стискання (від слова „Stauchen"). Про методу стискання я теж дещо знаю і колиб воно мало бути рішаючим при виборі кандидата, можу її перед Світлою Кураторією задемонструвати.

Коли вдумаюся в суть і ціль вакуючої посади, то приходжу до переконання, що хіба ніхто не має більше даних на неї, як я.

Посада директора академічної ґімназії лучиться нерозривно з сімома ґарними кімнатами. А певно ніодин з кандидатів не потребує так дуже помешкання як я.

Директором повинен стати той, кого бояться учителі, хто вдержав би лад і зблизився би до молоді. Чиж не підходжу до того якнайкраще?!... Адже мене вже тепер деякі учителі майже так бояться як дехто з Кураторії Пруцинського. Що до ладу в ґімназії, то заявляю, що не буду мати нічого проти всяких інформаторів між учениками, а терціяном зроблю кого схочете. До молоді зближений я напевно більше, як усі інші кандидати бо я сам не старий ще чоловік і не забув, що молодим душам можна, чого не вільно, а що кожний з них рад би..

Маючи деякі заслуги в педагоґії (виховав пять котів, три собаки і одного заяця) і незаперечне наукове імя (статтяː „Підпираймо рідний промисл" і рецензія на власну повість) — сподіваюся що Світла Кураторія, відома зі своєї безсторонности, розуму і прихильности до українського шкільництва, не відмовить моїй просьбі та піпре мене, де треба і де належить поперти.

З поважанням
Галактіон Чіпка.

P. S. Якщо моя пропозиція таки булаб відкинена, прошу приняти мене на урядовця, який сортував би, записував і реферував подання на директорів українських ґімназій.

НОВИНКИ.

— **Смерть жінки Самійленка.** Минулого місяця — як довідуємося щойно тепер — померла жінка В. Самійленка, в міській лікарні у Київі. Її поховали на Лукіянівськім цвинтарі заходами лікарки п. Віри Матушевської, яка весь час недуги опікувалась нею.

— **Мулярі та теслі страйкують.** Професійний союз будівельних робітників почав учора страйк у Львові. 2.000 робітників покинуло роботу, домагаючись підвишки 20 проц. Тепер ішла найбільше оживлена будівельна праця; підприємці, щоби скінчити почату будову, будуть хіба приневолені спроваджувати робітників із провінції. Мулярі беруть 9—10 зол. денно за 8 годин праці.

— **Ковбаса та морожене.** Два протилежні ідеали смакунів — ковбаса і морожене є у Львові сумнівної якости. Ковбасою затроїлось останніми днями кілька осіб, які купували її в ріжних ковбасних на Коперника 3., Сикстуській 2., Баторія 4., — мороженим затроїлись тільки ті, що купували його дешево на вулицях з темних „фабрик" на Жовківській, Сонячній і Сночій, опечатаних поліцією.

— **Шпигуни в Дрогобичі.** Дрогобицька поліція відкрила зорганізовану шпигунську організацію, що працювала у Львові, Тернополі та Станиславові. Арештували 6 осіб; подробиць нема.

— **Львів в ночі.** На золотаря Козловського напав бандит Клебан із Знесіння в 3-ій год. уночі на Жовківській вулиці і порізав його. Другий такий випадок трапився цієї ночі на вул. Городецькій. Городецька, славна із своїх темпераментів, мала ще дві великі вуличні авантури.

— **До відома населення в Рожитові.** Дістаємо такого листа: У Рожитові з днем 1. серпня осів ветеринарійний лікар земляк д-р Дмитро Будник. Місцева організація щиро витає нового робітника в національно-культурній праці і затягає [illegible]

ту всіх наших культурних установ і свідомих громадян у повіті, що їх обовязком є поснити населенню, яке живе здебільша з годівлі худоби, вагу фахової поради.

— **Львівська міська опера**, до якої місто докладає щороку стільки гроша, може буде зовсім скасована. Причина: нові домагання підвишки членів орхестри і інші фінансові клопоти звязані з цим дорогим підприємством.

— **Крадуть на всі боки.** У Катовицях арештували двох почтових урядовців, які sпронутали 10.000 зол. — Пруські урядовці при державній льотерії зробили крашний інтерес: так покрутили льосуванням, що самі виграли 100.000 і 50.000 марок.

— **Катастрофи й нещастя.** У с. Горці (Жовква) втопився 17-літній гімназист із Львова Клеменецький. — У Льондоні біля Біржі завалився 6-поверховий будинок, в якому було багато товариств від... обезпечень. — У Татрах медведі напали на гірську дівчину і роздерли її. — У місті Мостар автобус упав у рів з 12 особами; 4 убитих, 8 тяжко ранених.

— **Між небом і землею.** Німецькі летуни Едсард і Рістіч, що побили рекорд тривкости лету, летять у найближчих днях до Америки з транспортом приватної почти. З ними їде єдиний пасажир лєнинкар Кнікербокер, який буде пізніше списувати свої враження подорожі. — Англ. летун Віджіль відлетів з Детройт до Нової Зеляндії; лет матиме 5 етапів. — Польський військовий літак розбився під Варшавою з двома летунами.

— **Неприємна формальність.** Неприємну формальність мусів виконати президент Литви, який офіціяльно прохав вибачення у рабіна за те, що підчас привітання президента в одній містечку на провінції, коли заграли національний гимн, поліцай здер рабінові шапку. Згідно із жидівським ритуалом рабін не повинен у таких моментах скидати шапки.

— **Комірне в СРСР.** Радянський уряд установив нові такси на мешкання. Люди, що мають річно 3.000 карб. доходу (один карбованець — пів долара) платять за кожний квадратний метр своєї хати в більших містах 1.10 карб. місячно. Значить кімната пересічної величини 3х4 м. (12 квадр. м.) коштує річно 160 карб., — дві кімнати 320, три 480 карб. Особи, що мають більш як 3.000 карб. річного доходу платять за один квадр. метр 7 карб. місячно.

— **Амстердамська Олімпіяда.** IX. Олімпіяда в Амстердамі буде черговим великим святом міжнародного спорту. У ньому візьме участь 60 держав, з Европи і з поза неї, 12.000 осіб у змаганнях.

— **Кара смерти.** Смертний присуд на Сакка і Ванзетті робить актуальною оську статистику Рой Кальвера, голову міжнародного союзу для боротьби із карою смерти. Кару смерти скасували в Голяндії 1870 р., у Норвегії в 1905 р., у Данії вона істнує в законі, але не була прикладена в практиці від 1892 р. Швеція скасувала її в 1921 р., Бельгія в 1874, Румунія в 1864, Італія в 1898, Австрія 1918. У Швейцарії вона скасована в 15 кантонах (усіх 25). Не знають кари смерти: Фінляндія, Литва, Аргентина, Бразилія, Колюмбія, Гондурас, Перу, Уругвай, Венецуеля і 8 стейтів півн. Америки. Знають її досі: Англія, Франція, СРСР., Еспанія та Польща. Статистика стверджує ще інший факт: що ніяка шибениця, гільотина, розстріл або електричний стільчик не зупинять людей від злочинів, а злочини є у безпосереднім звязку із станом освіти даної країни, її методами виховання та — і це головне! — економічними умовинами.

— **У світі міліонів.** Америка — це світ великанських цифр. Ніде нема стільки міліярдерів, глядачів у кіні, театрі або при боксових змаганнях. Ніхто не в силі дістати за таку поверховну книжку як опис подорожі Ліндберга — 2 міліони дол.! — 10 дол. за кожне слово. Ніякі фільмові актори не дістають таких міліонів як у Голівуд. Часопис „Сатердей Івнінг Пост" друкується в 2,800.000 примірників. У Зл. Державах є 21,600.000 авт; щороку 12.000 злочинних убивств і стількиж самовбивств, 26.000 трупів під автами, 800.000 ранених, а 180.000 розводів. Шікагський суддя Кавалг обчислив, що у Зл. Державах є на волі приблизно 118.000 бандитів, з яких кожний має на совісти щонайменше один злочин.

— **Причина зросту шлюбів.** Перед початком шкільного року зростає в Москві скількість шлюбів. Це шлюби студентів і студенток з провінції, які женяться і виходять замуж за москвичів тільки „формально", щоби мати підставу перенестись до столиці для студій. Бо само бажання студіювати не є вдоволяючою основою, щоби дістатись до Москви; зате можна туди дістатись, коли муж або жінка живуть там. Тому-то молодь придумала спосіб: „фіктивні" шлюби.

— **Літературний куток.** Один англійський журнал оповідає, як один із його співробітників бачив у китайськім театрі Гетового „Фавста". На сцену вийшов старий мандарин і промовляв; за ним показався його молодий учень, що відповідав йому. Небавком вліз через вікно дракон і вони оба втікли. Дракон розложився. Мандарин вернувся і почав діяльог із драконом у стилю фільософа Лаотсе, викладаючи ріжні ідеї китайської фільософії. Після цього прийшла любовна сцена; жінку грав мужчина. У це вмішався дракон. Пізніше прийшла довга сцена суду, із катом у страшній масці, що держав голий меч. Жінку мучили дуже штудерними способами по китайському звичаю. Песа кінчилась кількома кривавими трупами. Мандарин був Фавстом, дракон — Мефістофелем, фільософія Гетого — китайською фільософією, будова песи і її розуміння теж своєрідне.

— **Світова всячина.** Є чутки, що кн. Людвіг-Фердинанд, другий син екскронпринца, женеться з інфантою Беатрісою, старшою донькою короля Альфонса. — У Москві ствердили, що 56 осіб жило не маючи ніяких прізвищ, а тільки „клички"; щойно тепер вони дістали нові прізвища. У Каїро помер грецький патріярх Кирило V., який там лічився. — У Ріо де Жанейро помер визначний бразилійський дипльомат Гастас де Куна, член Ради Ліги Націй. — Перський аташе посольства в Берліні кинувся під поїзд. — Від 1. до 15. серпня Франція не матиме уряду, бо всі міністри виїхали на відпочинок. У Парижі лишається тільки міністр внутр. справ, щоби стежити за порядком. Зате кожний міністр получений з Парижем телефонічно і його може кожної хвилини викликати президент республіки, який відпочиває теж... в околиці Парижа.

— **Особисті вісти.** З днем 10. серпня почав одномісячну відпустку редактор нашого щоденника **В. Мудрий**. В тому часі буде його заступати в усіх редакційних справах **ред. Іван Німчук.**

— **Справлення ошибки.** В статті проф. Івана Галущинського у 174. ч. „Діла" п. н. **„На господарські теми"** (Парцеляція і кредит) зложено в кількох місцях замісць слова **„гектари"** — „арі". Всюди має бути **„гектари"**, що цею дорогою і справляємо.

— **Реколекції** для священиків львівської Архідієцезії відбудуться в Духовній Семинарії у Львові від 23. цего місяця вечер до 27. ц. м. рано. Зі собою взяти постіль. Зголошення на адресу Семинарії до 21. ц. м. 192 1—2

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

З театру.

„Ой, не ходи, Грицю!"

Скільки разів умирав ти, Грицю, і від Марусиної отрути і від злої гри артистів і від публики, котра на всілякі способи тебе вбивала; навіть від фахових критиків і принагідних рецензентів, котрі з ріжних боків підходили до тебе; лиш не з того, що треба, а всеж таки, — ти не вмер.

„Гриць" невмирущий!

Впевнився я в тому, побачивши його дня 30. липня ц. р. в Кракові, відіграного трупою п. Бойка.

Дванайцять літ не бачив я жадного українського театру, крім таборових (І там теж грали „Гриця". Але без жінок. Заступали їх наші полонені. А хоч заступали добре, навіть дуже добре, а всеж таки не були це оригінальні Марусі й Галини, тільки їх імітації, а жінок, відома річ, імітувати годі). Зате бачив я Райнгарда, Станіславського, ревії з тисячками акторів на сцені, Гамлета у фраках і всілякі інші дива. А всеж таки, признаюся до гріха, „Гриць" не розчарував мене. З театру п. Бойка вийшов я вдоволений, а то й захоплений. Особливо гарно грали Маруся, її мати і Галина. Хоч пригадувалися незабутня Рубчакова і Осиповичева і багато всіляких їх попередниць, то всеж таки дійсність була гідна спомину. Ті три жінки в трупі п. Бойка продовжують найкращі традиції нашої сцени. Просто хочеться їм подякувати за це, хочеться сказати: „Спасибі вам, що скріпили віру в будучність українського театру. Ви гідні кращої долі, ніж мандрувати з міста до містечка, з містечка до села, знаходячи вправді скрізь спочутливих і вдячних видців, але марнуючи свої сили, свій мистецький запал у боротьбі з неприхильними умовинами, з бурлацьким, бездомним, циганським життям!"

Який жаль і сором, що для таких артистів нема власної сцени, нема театру у Львові, де вони могли би хоч два-три місяці грати, перед більше виробленою публикою і не думаючи про те, що після останнього акту треба буде „летіти на дворець". Просто невіджалована шкода, бо сумніву нема, що нам свого театру треба і що чуже кіно його не заступить.

Об тім впевнився я не тільки дивлячись на Марусю, її маму і на Галину в театрі п. Бойка, але й слухаючи, що поляки казали. Двох панів, праворуч від мене, захоплювалися грою наших артистів і їх прегарним співом. „І ці людзе навет не Львове не майон свего театру" — говорили, похитуючи головами.

Мужчини не дорівнювали жінкам, хоч Потап був дуже добрий, а підпарубочий виявив неабиякий хист до бурлесково-комічних креацій.

На окрему похвалу заслуговують танцюристи.

На другий день, у неділю дня 31. грав п. Бойко „Запорожця за Дунаєм". Хоч неділя і останній день у місяці, велика саля була повна. („Гриць" був знаменитим предтечею для „Запорожця".) Знайшлося чимало поляків, які не пішли на оперу, а відвідали наш театр. І не жалували, бо „Запорожець" теж невмирущий, а трупа п. Бойка грала його на славу! Пані Уляпова і Сорокова співали й грали прегарно. Запорожець, хоч за багато пив, одним махом підбив собі публику і то — краківську, вибагливу! Оплески лунали при піднесеній завісі, заглушуючи орхестру (слабу!) і зневолюючи артистів до „бісовання". Чулося, що „Запорожець за Дунаєм" це справжній архитвір нашого оперового надбання, твір, хоч старий своїм стилем, але вічно молодий чаром нашої рідної музики, і не будь яким талантом композитора.

Він вартний великої сцени, добрих декорацій, зіспіваного хору і — оперової орхестри. Солісти п. Бойка стояли на висоті свого завдання. Окремої похвали гідна їх дикція, виразна і ясна, у жінок також граціозні рухи, одяг і весь цей етнографізм, що має якусь окрему, навіть для чужинців, притягаючу силу. А лібретто? Чомусь мені здається, що в тому ділі помагав Артемовському не хто другий, а сам Тарас Шевченко...

Як видиво проминули ті дві вистави трупи п. Бойка, оставляючи за собою гарне враження і жаль, що тільки дві!

Ідь, Грицю, їдь, конати на чужих дошках, а ти, козаче Іване, по збуренню рідної Січи по чужих землях шукай собі захисту. Нехай вас провадить мрія про „свою хату" і нехай слідкує за вами таке щире спочуття, яке ви в Кракові залишили по собі. **Б. Л.**

Дописи.

ПІДЛЮТЕ. (*Концерт мішаного хору новиків*). Дня 28. м. м. Табор Пласту на Соколі та Оселя Пласт-новиків святкували день іменин своїх лікарів-опікунів д-ра Володимира Вербенця й д-ра Володимира Чапельського. Рано часть офіціяльна: Служба Божа та іменування обох соленізантів почесними членами пласту відпоручниками Гол. Управи Пласту. Вечером хор мішаний новиків під управою проф. Мих. Іваненка (дириґента дрогобицького „Бояна") уладив концерт з пісень укладу Леонтовича та Гайворонського. Оба композитори надто відомі, щоби про них тут обширніше розписуватись. Одначе мушу підчеркнути велику заслугу дириґента, що в короткому часі з невеликого голосового матеріялу зумів зорґанізувати хор, який чистотою інтонації та вмілим мистецьким фразуванням є в силі збудити признання та захоплення найбільш вимагаючих музичних знавців. Нічого зрештою дивного, бож співати та провадити хор ще довго треба нам учитись у наших братів з над Дніпра. *Омелян Н*

Оповістки.

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Войнилів:
11.VIII. Ой, не ходи Грицю.
13.VIII. Діти Агасвера.
14.VIII. Запорожець за Дунаєм.

Звідомлення Українського Церковного Комітету. Тому, що бюджет Православної Церкви в Польщі укладається досі самою церковною владою, не тільки без порозуміння з православною паствою та нижчим духовенством, але навіть через затаювання бюджету в повному секреті від пастви, всупереч з ясними вказівками 41 пр. Апост., 24 і 25 пр. Антіох. Собора та інш., взиваємо на підставі постанови Українського Церк. Зїзду (розд. IV а) всі православні парохії Волині й Полісся, а також українське громадянство цих земель — довідатися від парохіяльних причтів і церковних старостів, скільки і на який предмет платила досі кожна церква що-року консисторських податків та інших оплат з наказу церковної влади, та скільки кожна церква має сама річного доходу. Всі ці інформації слід негайно надсилати на імя секретаря Церковного Комітету п. Івана Бондарука (Луцьк, Ягеллонська 93). Голова Комітету *д-р А. Річицький*, секретар *Іван Бондарук*.

Від Безплатного Бюра Посередництва Праці при Т-ві „Союз Селянських Спілок" у Львові. Безплатне Бюро Посередництва Праці, Львів, Ринок 10/1, просить українські установи, фірми і підприємства зголошуватись, коли потребують робітників до своїх бюр. У бюрі реєструють робітників до поденної і сталої праці, кооператорів, приватних урядовців, літографщиків, кельнерів, шоферів, теслів. При цій нагоді Бюро повідомляє, що безробітне подружжа хоче приняти як свою здорову, гарну, інтелігентну, працьовиту і слухняну дівчинку-сироту в віці 12—16 літ. Листи писані власноручно петентками враз з фотографією слати на адресу Бюра під „Провінція". На відповідь долучити поштовий значок.

Дрібні оголошення.

2 ЗОЛ. коштує срібний ланцушок на шию у Мандля, Коперника 14. 1773д 14-?

АБСОЛЬВЕНТКА української гімназії (відзначаюча учениця) шукає з днем 1. IX. ц. р. відповідної посади: в першій мірі бюрового заняття у Львові, прийме теж евентуально посаду інструкторки в священичім домі на провінції. Зголошення під О. Н. Перемишль з листами п. З. Сербенської вул. Міцша 4. 185 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ в цілім краю звісна фірма **Іван Зальтенрайх**, Льв, Марійська пл. 3. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвисші ціни. 3а) 11—?

АДВОКАТ д-р Андрій Лунів в Борщеві прийме з днем 1. вересня ц. р. рутинованого конціпієнта з довшою повітовою практикою. 191 2—2

КALOTRIX, винахід о. д-ра Вергуна, одинокий середник проти випадання і на поріст волосся. Можна набути в Народній Торговлі в Сокалі. 190 2—?

ХТО знав би місце побуту Фердинанда Циганюка, ур. в 1904 р. в Тернополі, який в 1920 р. перейшов з армією СРСР. Збруч, а дотепер не дав жадної вістки про себе, зволить ласкаво повідомити зажурених родичів на адресу: Гаврило Циганюк, Тернопіль вул. Островського ч. 68. Закордонну пресу просимо ласкаво передрукувати. 193 1—1

ВІДСТУПЛЮ корінну торговлю, рентовну з трафікою та мешканням. Зголошення: Львів, вул. Кадетська 10 — Торговля. 195 1—1

МЕШКАННЯ для учеників (учениць) з харчем. Уміркована оплата харчами або готівкою. Старанна опіка, евент. поміч в науці. Львів, Сапіги 65 III. поверх на ліво. 194 1—1

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.